

Svenska kyrkans
arbetsgivarorganisation

tietoa

HAUTAUSTOIMINNASTA

HAUTAPAIKAT | HAUTAAMINEN | HAUTAUSMENOT
HAUTAUSLAINSÄÄDÄNTÖ | HAUTAUSMAKSU

Tietoa hautaustoiminnasta

Ruotsin kirkon työnantajajärjestö

TOIMITTAJAT Eva Grönwall, Sofia Skog, Eva Årbrandt Johansson

TAITTO Andréas Lindström (syyskuu)

PAINO Ljungbergs, 2020

KOLMAS PAINOS

tietoa

HAUTAUSTOIMINNASTA

HAUTAPAIKAT | HAUTAAMINEN | HAUTAUSMENOT
HAUTAUSLAINSÄÄDÄNTÖ | HAUTAUSMAKSU

SISÄLLYSLUETTELO

- 3** Alkusanat
- 4** Lainsäädäntö ja vastuu hautaustoiminnasta
- 5** Kaikki vainajat haudataan
- 6** Hautausmaksu
- 7** Mitä hautausmaksu kattaa
- 8** Mitä hautausmaksu ei kata
- 9** Hautaamiseen liittyvät valinnat ja toiveet
Hyviä syitä kirjata ylös omat toiveet
Arkun ja uurnan valinta
- 11** Hautausmenot
Hautajaisjumalanpalvelus Ruotsin kirkon jäsenille
Hautajaisjumalanpalvelus muille kuin Ruotsin kirkon jäsenille
Muihin uskonyhteisöihin kuuluvien hautausmenot
Siviilihautajaiset
- 14** Hautapaikat
Erytyiset hautapaikat
Hautapaikka toisella paikkakunnalla
Hautaoikeuden haltija
Hautapaikkojen tyypit
Hautojen hoito
-
- Keskiaukeaman liite **Toiveeni hautajaisteni järjestämisestä**
– täytä, repäise irti ja laita talteen!
-
- 18** Tuhkaus
- 19** Hautaan laskeminen
Tuhkan sirottelu maahan tai veteen
- 21** Hautaustoiminnan valvonta
Lääninhallitus
Hautausasiamies
- 23** Omaisten muistilista
- 25** Sanasto ja hakemisto

Alkusanat

Tämä julkaisu on suunnattu kaikille, jotka haluavat tietää hautaamiseen liittyvistä käytännöistä Ruotsissa. Siinä kerrotaan, mitä hautaustoiminta on ja mitä hautausmaksuun sisältyy. Usein hautaamiseen liittyvät kysymykset tulevat ajankohtaisiksi, kun joku läheinen menehtyy. Kysymykset voivat koskea esimerkiksi sitä, mitä omaiset voivat itse tehdä, minkä yhteiskunta kustantaa ja mikä jää kuolinpesän maksettavaksi. Näihin kysymyksiin on hyvä selvittää vastaukset etukäteen ja selventää itse omaisilleen, miten haluaa tulevan haudatuksi.

Ruotsin kirkon seurakunnilla ja pastoraateilla sekä Tukholman ja Tranåsın kunnilla on yhteiskunnan asettama tuhkaus- ja hautausvastuu. Kirkko on vastannut hautaamisesta jo vuosisatoja, aina 1000-luvulta asti. Useimmin yleinen hautausmaa sijaitsee kirkon mailla. Seurakuntien on harjoitettava hautaustoimintaa uskontoneutraalisti ja lainsäädännön mukaisesti sekä muita uskontokuntia ja elämänkatsomuksia kunnioittaen. Ruotsin yhteiskunnan monikulttuurisuus näkyy yhä suuremmassa määrin myös hautausmailla. Tässä julkaisussa erotamme kirkolle laissa asetetun roolin hautaustoimesta vastaavana tahona siitä toiminnasta, joka sisältyy Ruotsin kirkon uskonyhteisön jäsentensä hyväksi tekemään työhön.

Käsitlemme eri aiheita siinä järjestyksessä, jossa omaiset usein joutuvat eri kysymysten ja päätösten eteen. Toivomme, että julkaisu olisi aina saatavilla seurakuntien omien verkkosivujen lisänä asiantiedon tarjoamiseksi hautaamisesta.

Tukholma, syyskuu 2016
Ruotsin kirkon työnantajajärjestö

Eva Grönwall

Sofia Skog

Eva Årbrandt Johansson

Lainsäädäntö ja vastuu hautaustoiminnasta

Ruotsissa hautaustoiminnasta säädetään hautauslaissa (*begravningslag*, 1990:1144) ja hautausasetuksessa (*begravningsförordning*, 1990:1147). Hautauslaissa hautaustoiminnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimia, jotka ovat suoraan yhteydessä yleisten hautausmaiden ylläpitoon¹.

Ruotsissa hautaustoiminnasta vastaavat Ruotsin kirkon seurakunnat ja pastoraatit² sekä Tukholman ja Tranåsın kunnat.

Hautaustoimesta vastaavaa tahoa kutsutaan vastuutahoksi. Kyseinen taho vastaa hautaustoiminnasta tietyllä maantieteellisellä alueella, jota kutsutaan hallintoalueeksi. Kunnassa voi toimia useita vastuutahoja, ja yhden vastuutahon hallintoalue voi kattaa usean kunnan alueen. Se, minkä vastuutahon hallintoalueelle kuuluu, määräytyy väestörekisterin mukaan.

Hautaustoimesta vastaavan tahon tehtävänä on järjestää ja ylläpitää riittävä määrä hautapaikkoja. Vastuutahon on myös järjestettävä hautapaikka niille, jotka eivät kuulu mihinkään kristilliseen uskonyhteisöön. Hautaustoimintaan kuuluu myös vainajan vastaanottaminen säilyttämistä ja näyttöä varten, tuhauksesta ja hautaan laskemisesta huolehtiminen sekä tunnuksittoman tilan järjestäminen hautausmenoja varten. Lisäksi siihen kuuluu henkilökunnan, rakennusten, koneiden ja muiden hautaustoimintaan tarvittavien asioiden ylläpitäminen sekä hautausmaiden yleisten alueiden rakentaminen ja hoito. Hautaustoimintaan ei sisälly hautaoikeuden haltijalle kuuluvista yksittäisistä hautapaikoista huolehtiminen. Tällaisten hautapaikkojen yleinen valvonta kuuluu kuitenkin hautaustoiminnan piiriin.

---

¹ Lainsäädännössä käytetään ainoastaan käsitettä hautausmaa. Tässä julkaisussa käsitteitä hautausmaa ja kirkkomaa käytetään synonyymeinä.

² Hautaustoimesta vastaavat kirkolliset tahot

Kaikki vainajat haudataan

Vainajan hautaamisesta huolehtiminen on sekä yhteiskunnallinen että yksityinen asia. Kaikki vainajat haudataan, ja hautaustoimesta vastaavan tahon velvollisuutena on järjestää hautapaikka kaikille väestörekisteriin kirjatuille henkilöille, jotka kuuluvat sen hallintoalueeseen.

Yleiseltä hautausmaalta järjestetään hautapaikka niille, jotka olivat kuolinhetkellä kirjoilla seurakunnassa tai kunnassa.

HAUTAUSLAIN 2 LUKU 3 § ENSIMMÄINEN KOHTA ENSIMMÄINEN VIRKE

Vastuutaho järjestää hautapaikan myös kuolleena syntyneille lapsille, jotka ovat menehtyneet 22. raskausviikon jälkeen, mikäli äiti on kirjoilla vastuutahon hallintoalueella. Hautapaikka järjestetään äidin pyynnöstä myös, mikäli lapsi on menehtynyt ennen 22. raskausviikkoa ja kuolemasta toimitetaan lääkärin-todistus.

Sellaisia vainajia, jotka olivat kuolinhetkellä ainoastaan kunnan kirjoilla tai joiden kotipaikka on merkitty tuntemattomaksi, koskevat erityiset säännöt.

On tärkeää, että ruumis haudataan tai tuhkataan mahdollisimman lyhyen ajan kuluessa, viimeistään kuukauden kuluttua kuolemasta. Verovirasto voi myöntää hautaamiselle tai tuhkaamiselle lykkäystä erityisestä syystä.

Hautajaisten suunnittelusta ja järjestämisestä vastaavat vainajan omaiset tai muut läheiset. Mikäli omaisia ei ole tai he eivät halua huolehtia hautajaisjärjestelyistä, vastuu hautajaisista siirtyy kunnalle. Riippumatta siitä, kuka hautajaiset järjestää, vainajan toiveet tuhkauksesta ja hautaan laskemisesta on otettava huomioon mahdollisuuksien mukaan.

Mikäli kuolinpesällä ei ole varaa järjestää hautajaisia, siihen saa kunnalta tukea. Tuen suuruus vaihtelee paikkakunnittain. Sen kunnan sosiaalitoimisto, jossa vainaja oli kuolinhetkellä kirjoilla, antaa tietoa kyseisen kunnan tukikäytännöistä.

Hautausmaksu

Kaikilta Ruotsin väestörekisterissä kirjoilla olevilta ja kunnallista tuloveroa maksavilta henkilöiltä peritään hautausmaksu. Vuodesta 2017 lähtien hautausmaksu on sama kaikkialla maassa lukuun ottamatta Tukholman ja Tranåsin kuntia. Hautausmaksulla katetaan vainajan hautaamiseen liittyvät laissa määritetyt välttämättömät kustannukset.

Hautausmaksu peritään verona, mikä tarkoittaa, että se ilmoitetaan verokortissa. Maksu määräytyy verotettavan kunnallisen ansiotulon perusteella. Maksun suuruus ilmenee vuotuisesta veroilmoituksesta.

Tukholman ja Tranåsin kunnissa kunnanvaltuutetut päättävät ennen jokaista budjettivuotta, kuinka suuri hautausmaksu näiden kuntien asukkailta peritään. Muualla maassa Kammarkollegiet määrittää kaikille yhteisen hautausmaksun hautaustoimesta vastaavien kirkollisten tahojen ehdotuksen perusteella. Hautausmaksu on sama kaikille väestörekisterissä kirjoilla oleville riippumatta siitä, kuuluvatko he Ruotsin kirkkoon.

Hautausmaksu maksetaan Ruotsin kirkon alaiselle hautaustoimesta vastaavalle taholle tai kunnalle, mikäli maksuvelvollinen on kirjoilla sellaisessa kunnassa, joka toimii hautaustoimesta vastaavana tahona.

HAUTAUSLAIN 9 LUKU 2 § 1 KAPPALE

Mitä hautausmaksu kattaa

Kaikilla Ruotsin väestörekisterissä kirjoilla olevilla on oikeus hautauslaissa määritettyihin palveluihin. Näitä palveluita on mahdollista saada veloituksetta myös toisen vastuutahon hallintoalueella, mikäli vainaja haudataan eri hallintoalueelle kuin missä hän oli kirjoilla. Katso luku *Hautapaikka toisella paikkakunnalla*.

Mikäli vainaja oli kuolinhetkellä kirjoilla hautaustoimesta vastaavan tahon hallintoalueella, vastuutaho huolehtii seuraavien järjestämisestä ilman, että niistä aiheutuu kustannuksia kuolinpesälle:

- *hautapaikka tai vastaava sija yleiseltä hautausmaalta 25 vuoden ajaksi*
- *hautaan laskeminen, mukaan lukien hautasijan avaaminen, täyttäminen ja avatun haudan kunnostaminen*
- *kuljetukset alkaen siitä hetkestä, jolloin hautaustoimesta vastaava taho ottaa vastuun ruumista, siihen hetkeen, jolloin ruumis lasketaan hautaan, lukuun ottamatta kuljetuksia siinä tapauksessa, että ruumis kuljetetaan haudattavaksi vastuutahon hallintoalueen ulkopuolelle, ellei kyse ole laissa määritetystä erityisestä hautapaikasta*
- *tuhkaus*
- *tilat ruumiin säilyttämistä ja vainajan näyttöä varten*
- *tunnuksettomat tilat hautausmenoille.*

HAUTAUSLAIN 9 LUKU 6 §

Näiden palveluiden lisäksi hautausmaksu kattaa yleisten hautausmaiden ylläpitoon suoraan liittyvät toimet, joita ovat esimerkiksi hallintotehtävät, hautausmaiden uudisrakentaminen, hautausmaiden yleisten alueiden hoito sekä kulttuurihistoriallisesti tärkeiden hautapaikkojen hoito ja ylläpito. Hautausmaksulla katetaan myös hautausasiamiehen toiminta; katso luku *Hautaustoiminnan valvonta*.

Mitä hautausmaksu *ei* kata

Hautausmaksun kattamien kustannusten lisäksi hautajaisten järjestämiseen liittyy useimmissa tapauksissa myös muita kustannuksia, joista omaiset vastaavat itse. Hautausmaksu *ei* kata näitä kustannuksia, ja ne vaihtelevat tapauskohtaisesti. Kuolinpesä tai omaiset vastaavat seuraavista kustannuksista:

- arkku ja arkkuvaatteet
- arkkuun asetetun ruumiin kuljetus kodista tai sairaalasta hautaustoimesta vastaavan tahon osoittamiin tiloihin ruumiin säilyttämistä ja vainajan näyttöä varten
- kuolinilmoitus
- arkkukoristeet
- hautausmenot ja hautajaisten toimittaja (mikäli vainaja kuului Ruotsin kirkkoon, tälle voidaan pitää hautajaisjumalanpalvelus ilman, että siitä aiheutuu kustannuksia kuolinpesälle)
- muistotilaisuus
- urna
- hautakiven tai muun vastaavan kiinteän hautamuistomerkin valmistaminen, asentaminen ja ylläpito
- hautapaikan hoito, katso luku *Hautojen hoito*.

Hautaamiseen liittyvät valinnat ja toiveet

On tärkeää, että omaiset tai muut hautajaisjärjestelyistä vastaavat henkilöt noudattavat mahdollisimman pitkälti vainajan toiveita tuhkauksesta ja hautaan laskemisesta. Toiveet voivat koskea esimerkiksi hautapaikan tyyppiä ja sijaintia.

Omaisten, läheisten tai muun hautajaisjärjestelyistä vastaavan tahon on mahdollisuuksien mukaan noudatettava vainajan toiveita tuhkauksesta ja hautauksesta.

HAUTAUSLAIN 5 LUKU 1 §

HYVIÄ SYITÄ KIRJATA YLÖS OMAT TOIVEET

Hautauslaissa tai muussa lainsäädännössä ei vaadita omia hautajaisia koskevien toiveiden kirjaamista, mutta siihen on monia hyviä syitä.

Toiveet voi muotoilla vapaasti tai käyttää vihkosta *Toiveeni hautajaisteni järjestämisestä*³. Tärkeintä on, että omaiset saavat tietoonsa vainajan toiveet koskien tämän omia hautajaisia. Toiveet määrittävää asiakirjaa voidaan säilyttää esimerkiksi asianajotoimistossa, pankkilokerossa tai kotona.

Asiakirja voi sisältää seuraavat kohdat ja toiveet omista hautajaisista:

- paikkakunta ja hautausmaa
- tuhkaus tai vaihtoehtoisesti arkkuhautaus
- hautapaikan tyyppi, esimerkiksi muistolehto, tuhkahautauslehto, tuhkahautausmaa, perhehauta, arkkuhautapaikka tai uurnahautapaikka; katso luku *Hautapaikkojen tyypit*
- tuhkan sirottelu maahan tai veteen
- arkun ja uurnan valinta
- arkkuvaatteiden valinta
- hautausmenot/vainajan hyvästeleminen
- muistotilaisuus.

³ Vihkonen on ladattavissa myös osoitteesta www.svenskakyrkan.se/begravning

On mahdollista, että omaiset ovat eri mieltä siitä, miten vainaja tulisi haudata. Valitaanko arkkuhautaus vai tuhkaus? Haudataanko vainaja perhehautaan, kenties toiselle paikkakunnalle vai uuteen hautaan kotipaikkakunnalle? Vainajaa ei voida haudata ennen kuin omaiset pääsevät yhteisymmärrykseen. Tuona aikana ruumista säilytetään kylmätilassa.

Mikäli erimielisyydet koskevat arkkuhautauksen tai tuhkauksen valintaa tai hautapaikkaa, osapuolille voidaan pyydetessä tarjota sovittelua. Sovittelijana toimii se hautausoimesta vastaava taho, jonka hallintoalueella vainaja oli kirjoilla kuolinhetkellä. Mikäli osapuolten välille ei synny yksimielisyyttä sovittelusta huolimatta, lääninhallitus päättää, kuka/ketkä osapuolista saa/saavat ratkaista kiistanalaisen kysymyksen. Käsittely voi kuitenkin pitkittyä. Siksi hyvä keino ehkäistä kiistoja on kirjata omat toiveensa ylös ja ilmoittaa niistä omaisille.

ARKUN JA UURNAN VALINTA

Hautauslain mukaan ruumista ei tarvitse asettaa arkkuun, mutta hautausoimesta vastaavan tahon henkilökuntaa koskettavista työympäristösyistä arkkua käytetään pääsääntöisesti arkkuhautauksessa. Tuhkauksessa arkkua käytetään aina. Uurnaa ei tarvita, jos tuhka sirotellaan muistolehtoon, haudataan suoraan maahan tuhkauksen jälkeen tai sirotellaan maahan tai veteen. Tuhka kuljetetaan tällöin krematoriosta erillisessä pussissa tai laatikossa.

Arkun tai uurnan voi valmistaa itse, ja myös valmiina ostetun arkun tai uurnan maalaaminen ja koristelu on sallittua, tosin tietyin ehdoin. Materiaaleja ja mitoja koskevista säännöistä saa lisätietoa krematoriosta tai hautausmaatoimelta.

Lapsen tuhkalle on oma uurnansa, ja uurnia on myös saatavilla kahden henkilön tuhkille. Tällaisen uurnan voi myös valmistaa itse.

Hautausmenot

Hautauslaissa säädetään hautaan laskemisesta ja tuhkauksesta. Laissa ei kuitenkaan ole muita määräyksiä hautaamisesta. On omaisten yksityisasiä, miten he päättävät hyvästellä vainajan.

He voivat tehdä tilaisuudesta niin yksilöllisen kuin he vain haluavat. Vainaja voidaan hyvästellä kirkossa, kappelissa, seurakuntasalissa, kotona, puutarhassa, rannalla, haudan äärellä hautausmaalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Arkun kuljetus esimerkiksi kotona, yksityisessä puutarhassa tai rannalla pidettävään hautausseremoniaan ei yleensä sisälly hautausmaksuun.

Hautausseremonia on vapaaehtoinen järjestely. Siksi mikään ei pakota pitämään seremoniaa arkun äärellä. Hyvästit voidaan jättää sairaalassa tai kotona ennen arkkuun laskemista tai uurnan äärellä tuhkauksen jälkeen.

Vainajaa ei ole myöskään pakko hyvästellä. Tällöin arkku kuljetetaan kotoa tai sairaalasta suoraan hautausmaalle hautaan laskemista varten tai krematorioon tuhkattavaksi ja tämän jälkeen hautausmaalle tuhkan hautaamista varten.

HAUTAJAISJUMALANPALVELUS RUOTSIN KIRKON JÄSENILLE

Ruotsin kirkon jäseniltä peritään kirkollismaksu. Maksun suuruus ilmenee vuotuisesta veroilmoituksesta. Kirkollismaksu kattaa papin kirkossa toimittaman hautajaisjumalanpalveluksen sekä kanttorin, arkunkantajien ja suntion palvelut. Kirkollismaksu kattaa hautajaisjumalanpalveluksen myös siinä tapauksessa, että se pidetään toisessa seurakunnassa kuin vainajan kotiseurakunnassa.

Hautajaisjumalanpalveluksen yksityiskohdista päättää jumalanpalveluksen toimittava pappi yhdessä omaisten, kanttorin ja muiden sen toimittamiseen osallistuvien tahojen kanssa. Monissa seurakunnissa on määritetty hautajaisjumalanpalvelusta koskeva käytäntö, jossa selitetään seurakunnan tehtävät. Käytäntö vaihtelee seurakunnittain.

Yleensä hautajaisjumalanpalvelus pidetään kirkossa tai siunauskappelissa. Seurakunta ja jumalanpalveluksen toimittava pappi päättävät, voidaanko jumalanpalvelus pitää esimerkiksi yksityisasunnossa tai puutarhassa.

Ruotsin kirkon jumalanpalvelukset ovat avoimia kaikille, eikä kävijöitä voi kieltää osallistumisesta niihin. Tämä koskee myös hautajaisjumalanpalvelusta. Kuolinilmoituksen julkaiseminen vasta hautajaisjumalanpalveluksen jälkeen voi olla yksi vaihtoehto, jos halutaan rajoittaa osallistujien määrää.

Jumalanpalvelus voidaan päättää kahdella tavalla:

- Mikäli jumalanpalvelus päätetään **hautausmaalla**, se tapahtuu laskemalla arkku hautaan. Tällöin surijat jättävät hyvästinsä ja pappi lausuu loppurukouksen. Arkku on tätä ennen kannettu haudalle saattokulkuessa. Seurakunta päättää sen tarjoamista kantovaihtoehtoista. Seurakunta voi esimerkiksi maksaa saattovaunun ja arkun laskulaitteen käytön. Vainajan sukulaiset ja ystävät voivat halutessaan kantaa arkun itse haudalle viimeisenä kunnianosoituksena vainajaa kohtaan.
- Mikäli jumalanpalvelus päätetään **kirkossa/kappelissa**, surijat jättävät hyvästinsä arkun tai uurnan äärellä. Jumalanpalveluksen päätyttyä ja omaisten poistuttua arkku toimitetaan krematorioon tai lasketaan hautaan. Myös urna lasketaan hautaan.

HAUTAJAISJUMALANPALVELUS MUILLE KUIN RUOTSIN KIRKON JÄSENILLE

Hautajaisjumalanpalvelus voidaan pitää, vaikka vainaja ei olisi kuulunut Ruotsin kirkkoon, jos siihen on erityinen syy ja vainaja toivoi jumalanpalvelusta. Siitä, pidetäänkö hautajaisjumalanpalvelus, päättää kyseisen seurakunnan kirkkoherra. Tällöin hautajaisjumalanpalveluksesta voidaan veloittaa maksu, jonka suuruus vaihtelee seurakunnittain.

On tärkeää keskustella seurakunnan kanssa etukäteen siitä, onko hautajaisjumalanpalvelus mahdollista pitää ja mitä taloudellisia ehtoja siihen liittyy.

MUIHIN USKONYHTEISÖIHIN KUULUVIEN HAUTAUSMENOT

Ruotsin kirkon lisäksi Ruotsissa toimii monia muita uskonyhteisöjä. Monet niistä huolehtivat jäsentensä hautausmenojen järjestämisestä. Hautajaisjärjestelyistä vastaavien henkilöiden on otettava yhteyttä vainajan oman uskonyhteisön edustajaan hautausmenojen suunnittelemiseksi.

SIVIILIHAUTAJAISET

Siviilihautajaisiksi kutsutaan hautausmenoja, jotka eivät noudata Ruotsin kirkon kirkkojärjestyksessä määritettyä käytäntöä hautajaisjumalanpalveluksesta tai muun uskonyhteisön määrittämiä hautausmenoja. Jokaisen hautaustoimesta vastaavan tahon on järjestettävä tällaisia hautausmenoja varten tunnuksen tila. Tilan kustannukset katetaan hautausmaksulla. Omaiset voivat itse huolehtia siviilihautajaisten järjestämisestä sekä päättää tilaisuuden yksityiskohdista ja osallistujista.

Siviilihautajaisten toimittajia on useissa kunnissa, joskaan ei kaikissa. Siviilihautajaisten toimittamiseen ei vaadita erityistä valtuutusta tai lupaa, eikä mikään estä vainajan omaisia tai ystäviä toimittamasta hautajaisia itse. Hautausmaksu ei kata siviilihautajaisten toimittajan palkkiota, vaan kuolinpesän on maksettava se itse.

Hautapaikat

Hautausmaksuun sisältyy hautapaikka tai vastaava sija yleiseltä hautausmaalta 25 vuoden ajaksi. Hautapaikkoja on erilaisia, kuten arkkuhautapaikka tai uurna-hautapaikka sekä muistolehto, arkkumuistolehto ja tuhkahautauslehto. Lisäksi hautapaikka voi sijaita uurnaholvissa (sisätiloissa) tai uurnamuurissa (ulkona). Hautapaikkaa ei voi saada etukäteen.

ERITYISET HAUTAPAIKAT

Oikeus tulla haudatuksi yleiselle hautausmaalle ei riipu siitä, kuuluiko vainaja johonkin tiettyyn uskontokuntaan. Tämä ei kuitenkaan koske sellaisten henkilöiden oikeutta tulla haudatuksi erityiseen hautapaikkaan, jotka eivät kuuluneet mihinkään kristilliseen uskonyhteisöön. Kaikki hautaustoimesta vastaavat tahot ovat velvollisia järjestämään omalta hallintoalueelta tai läheiseltä hallintoalueelta erityisen hautapaikan vainajalle, joka ei kuulunut mihinkään kristilliseen uskonyhteisöön, ilman, että siitä peritään maksua kuolinpesältä. Tällaisiin hautapaikkoihin voi liittyä toiveita esimerkiksi haudan erityisestä muodosta tai sijainnista. Vastuutahon on myös järjestettävä ruumiin kuljetus erityiselle hautapaikalle ilman, että siitä aiheutuu kustannuksia kuolinpesälle.

HAUTAPAIKKA TOISELLA PAIKKAKUNNALLA

Vastuutahon velvollisuutena on järjestää hautapaikka kaikille henkilöille, jotka ovat kirjoilla sen hallintoalueella. Hautauslaissa määritetään oikeus tulla haudatuksi ve-loituksetta muulle paikkakunnalle kuin kotipaikkakunnalle edellyttäen, että hautapaikka on saatavilla. Hautapaikoista voi tiedustella oman alueen vastuutaholta.

Mikäli hautapaikkoja on saatavilla, myös ulkopuolisille voidaan myöntää sieltä hautapaikka.

HAUTAUSLAIN 2 LUKU 3 § 3 KAPPALE

HAUTAOIKEUDEN HALTIJA

Hautaoikeus kuuluu kaikkiin erikseen määritettyihin hautapaikkoihin. Poikkeuksen muodostavat yhteiset haudat, joihin ei kuulu hautaoikeutta; katso luku *Hautapaikkojen tyypit*. Hautaoikeus ei synny automaattisesti hautaamisen yhteydessä, vaan siten, että seurakunta/pastoraatti luovuttaa hautaoikeuden jollekulle – useimmiten vainajan sukulaiselle tai muulle läheiselle. Henkilöä tai henkilöitä, jolle/joille hautaoikeus on myönnetty, kutsutaan hautaoikeuden haltijaksi/haltijoiksi. Hautaoikeuden haltija merkitään vastuutahon hautakirjaan

Täytä, repäise irti
ja laita talteen!

HAUTAJAISTENI JÄRJESTÄJÄLLE

Toiveeni hautajaisteni järjestämisestä

Toiveeni hautajaisteni järjestämisestä

Nimi .....

Henkilötunnus .....

Paikka ja aika .....

Allekirjoitus .....

Olen kertonut toiveistani seuraaville: .....

Haluan, että seuraava henkilö huolehtii hautajaisteni järjestämisestä sekä yhteydenpidosta hautausoimiston, hautausoimesta vastaavan tahon (seurakunnan/pastoraatin/kunnan) sekä hautajaisten toimittajan kanssa:

.....

Osoite .....

Muut yhteystiedot.....

Haluan tulla arkkuhaudatuksi

- uuteen hautapaikkaan seuraavalle kirkko-/hautausmaalle
.....
joka sijaitsee seuraavalla paikkakunnalla: .....
- Haluan tulla haudatuksi olemassa olevaan hautapaikkaan nro .....
seuraavalla kirkko-/hautausmaalla .....
joka sijaitsee seuraavalla paikkakunnalla: .....
- Olen kyseistä hautapaikkaa koskevan hautaoikeuden haltija.
- Hautapaikkaa koskeva hautaoikeus kuuluu muulle henkilölle/muille henkilöille, jonka/
joiden on annettava suostumuksensa.

Hautaoikeuden haltijan/haltijoiden nimi, osoite ja muut yhteystiedot:

.....
.....
.....
.....
.....

- Mikäli arkulleni ei ole tilaa, vaan tilaa on ainoastaan uurnalle tai tuhkalle, haluan siinä
tapauksessa tulla tuhkatuksi ja haudatuksi kyseiseen paikkaan.
- Mikäli hautaaminen olemassa olevaan hautapaikkaan ei ole mahdollista, haluan
tulla haudatuksi uuteen hautapaikkaan seuraavalle
kirkko-/hautausmaalle .....
joka sijaitsee seuraavalla paikkakunnalla: .....
- .....

Haluan tulla tuhkatuksi

ja haudatuksi seuraavalle kirkkomaalle/hautausmaalle.....

joka sijaitsee seuraavalla paikkakunnalla: .....

Haluan tulla haudatuksi

☐ uuteen uurnahautaan	☐ uuteen hautapaikkaan tuhkahautausmaalla
☐ uuteen hautapaikkaan uurnamuurissa	☐ uuteen hautapaikkaan uurnaholvissa sisätiloihin
☐ tuhkahautauslehtoon	☐ muistolehtoon

- Haluan, että tuhkani haudataan olemassa olevaan hautapaikkaan nro.....
(arkkuhautapaikka/uurnahautapaikka/tuhkahautausmaa/uurnamuuri/uurnaholvi)
seuraavalla kirkko- /hautausmaalla .....

joka sijaitsee seuraavalla paikkakunnalla: .....

- Olen kyseistä hautapaikkaa koskevan hautaoikeuden haltija.

- Hautapaikkaa koskeva hautaoikeus kuuluu muulle henkilölle/muille henkilöille, jonka/
joiden on annettava suostumuksensa.

Hautaoikeuden haltijan/haltijoiden nimi, osoite ja muut yhteystiedot:

.....

.....

.....

.....

- Mikäli hautaaminen olemassa olevaan hautapaikkaan ei ole mahdollista, haluan tulla haudatuksi
uuteen hautapaikkaan seuraavalle kirkko- /hautausmaalle .....

joka sijaitsee seuraavalla paikkakunnalla: .....

Haluan, että tuhkani sirotellaan veteen seuraavassa paikassa:.....
.....

Haluan, että tuhkani sirotellaan maahan seuraavassa paikassa: .....
.....

Mikäli toivomaani paikkaan ei ole sallittua sirotella tuhkia, haluan tulla haudatuksi seuraavasti:.....
.....
.....

Arkku

Haluan mahdollisimman yksinkertaisen arkun.

Haluan arkun olevan seuraavanlainen (materiaali, väri jne.):

.....
.....

Haluan, että omaiseni valitsevat arkun.

Olen teettänyt arkun, jota haluan käyttää.

Arkku säilytetään seuraavassa paikassa: .....
.....

Jos teettämäni arkku ei ole mahdollista käyttää, haluan, että sen sijaan valittava arkku on seuraavanlainen:.....
.....

Arkkuvaatteet

Luonnonmateriaalit ovat suositeltavia.

Haluan, että arkkuun asetetaan omat lakanani sekä oma tyynyni ja peitteeni.

Haluan, että minulle puetaan omat vaatteeni:

.....
.....

Haluan, että omaiseni valitsevat vaatteeni.

Haluan, että minut puetaan arkun mukana tuleviin arkkuvaatteisiin.

En halua, että omaiseni osallistuvat ruumiini pukemiseen.

MUITA ARKKUUN JA ARKKUVAATTEISIIN LIITTYVIÄ TOIVEITA

.....
.....
.....
.....

Uurna

*Uurnaa ei tarvita, jos tuhka sirotellaan suoraan hautaan, muistolehtoon, veteen tai maahan.
Tuhka kuljetetaan tällöin krematoriosta erillisessä pussissa tai laatikossa.*

En halua uurnaa.

Haluan uurnan olevan seuraavanlainen (materiaali, väri jne.):

.....
.....
.....

Haluan, että omaiseni valitsevat uurnan.

Olen teettänyt uurnan, jota haluan käyttää.

Sitä säilytetään seuraavassa paikassa: .....

.....

Jos teettämäni uurnaa ei ole mahdollista käyttää, haluan, että sen sijaan valittava uurna on seuraavanlainen: .....

.....

MUITA UURNAAN LIITTYVIÄ TOIVEITA

.....
.....
.....
.....

Hautausmenot

Hautausmenojen järjestäminen on yksityisasia, ja niiden yksityiskohdista voi päättää vapaasti. Hautausmenoja ei ole myöskään pakko järjestää.

- Olen Ruotsin kirkon jäsen ja haluan Ruotsin kirkon kirkkojärjestyksen mukaisen hautajaisjumalanpalveluksen.

Hautajaisjumalanpalvelus on pidettävä

- seurakuntani kirkossa.....
- kappelissa.....
- muun paikkakunnan kirkossa/kappelissa.....

- Kuulun seuraavaan uskonyhteisöön: .....
- ja haluan, että hautausmenot järjestetään uskonyhteisöni säädösten mukaisesti sen omissa tiloissa: .....
- muissa tiloissa:.....

- Haluan siviilihautajaiset
- hautausoimesta vastaavan tahon tarjoamassa tunnuksettomassa tilassa
- muissa tiloissa:.....

- En halua hautausmenoja.

MUITA HAUTAUSMENOIHIN LIITTYVIÄ TOIVEITA

(koristelu, arkkupeite, musiikki, runot jne.)

.....

.....

.....

.....

Muistotilaisuus/illanvietto/kokoontuminen

Muistotilaisuuden järjestäminen on yksityisasia, ja sen yksityiskohdista voi päättää vapaasti. Muistotilaisuutta ei ole myöskään pakko järjestää.

Eryyisiä toiveita (vieraat, tarjoilu, ohjelma jne.)

.....

.....

.....

.....

.....

- Haluan, että omaiseni ja ystäväni järjestävät muistotilaisuuden.
- En halua, että minulle järjestetään muistotilaisuutta.

Hautamuistomerkki (hautakivi tai vastaava)

Eryyisiä toiveita (hautakivi, hautakukat jne.)

.....

.....

.....

.....

.....

- Haluan, että hautajaisten järjestäjä valitsee hautamuistomerkin.
- En halua hautamuistomerkkiä, johon on kaiverrettu nimeni.

Omaisten välisten erimielisyyksien välttämiseksi on tärkeää kirjata ylös omat toiveensa hautajaisensa järjestämisestä sekä ilmoittaa niistä läheisille. Tämän vihkosen täyttäminen on yksi tapa saattaa toiveet muiden tietoon.

Onko sinulla kysyttävää hautajaisista?

Ota ensisijaisesti yhteyttä sen paikkakunnan vastuutahoon, jota asia koskee.

Yhteystiedot löydät seuraavista osoitteista:

www.svenskakyrkan.se/kontakt (seurakuntahaku)

Asiat koskien paikkakuntia, joissa Ruotsin kirkon seurakunta tai pastoraatti toimii hautaustoimesta vastaavana tahona

www.stockholm.se (stöd & omsorg/begravning & kyrkogårdar)

Tukholman kaupunkia koskevat asiat

www.tranas.se (familj & omsorg/begravning & griftegårdar)

Tranåsin kuntaa koskevat asiat

tai hautarekisteriin. Vain hautaoikeuden haltija voi käyttää oikeuttaan hautaan. Hautaoikeudesta seuraa sekä oikeuksia että velvollisuuksia.

– hautaoikeus: hautaoikeus saadaan, kun hautausmaan ylläpidosta vastaava taho luovuttaa yleiseltä hautausmaalta tietyn hautapaikan hautaan laskemista varten.

HAUTAUSLAIN 1 LUKU 1 §

Hautaoikeuden voi saada usealla eri tavalla. Kun uusi hautapaikka luovutetaan, omaisten on päätettävä, kuka tai ketkä heistä toimivat hautaoikeuden haltijana/haltijoina. Ilmoitus on tehtävä mahdollisimman pian sille vastuutaholle, jonka hallintoalueelle vainaja haudataan. Kenestäkään ei voi tulla hautaoikeuden haltijaa tahtomattaan. Mikäli kukaan ei halua olla hautaoikeuden haltija, asiasta on ilmoitettava vastuutaholle. Mikäli kukaan ei voi tai halua olla hautaoikeuden haltija, oikeus hautapaikkaan säilyy kuitenkin 25 vuoden ajan. Vastuutaho vastaa tällöin haudan hoidosta. Jotta omaiset saisivat luvan pystyttää hautamuistomerkin, vastuutaho voi vaatia maksun haudan hoidosta.

Mikäli hautaoikeuden haltija menehtyy, hautaoikeus siirtyy jollekulle ennalta määritetyistä henkilöistä. Hautaoikeus voi siirtyä ainoastaan vainajan sukulaiselle tai vainajaan tai hautapaikkaan jo aikaisemmin haudattuun vainajaan läheisessä suhteessa olleelle henkilölle. Menehtyneen hautaoikeuden haltijan kuolinpesän on kuuden kuukauden kuluessa kuolemasta ilmoitettava hautaoikeuden luovuttajalle eli vastuutaholle uusi hautaoikeuden haltija tai se, ettei ole ketään, jolle hautaoikeus voisi siirtyä. Hautaoikeuden haltija voi määrätä kirjallisesti, kenelle hautaoikeus siirtyy hänen kuolemansa jälkeen. Uuden hautaoikeuden haltijan on oltava edellisen haltijan sukulainen tai hänellä on muuten oltava läheiset siteet joko edelliseen haltijaan tai johonkuhun kyseiseen hautapaikkaan haudattuun. Jos hautaoikeuden haltija on määrännyt jonkun hautaoikeuden haltijaksi, kuolinpesä ei saa ilmoittaa uutta hautaoikeuden haltijaa. Hautaoikeus voidaan siirtää myös hautaoikeuden haltijan ollessa elossa. Hautaoikeus voidaan siirtää vain sellaiselle henkilölle, jolla on sukulaisuussuhde tai muu läheinen suhde hautaoikeuden haltijaan tai jolla on ollut tällainen suhde hautapaikkaan haudattuun vainajaan. Hautaustoimesta vastaava taho tekee lopullisen päätöksen siitä, kenestä tulee hautaoikeuden haltija. Vastuutahon päätökseen voidaan hakea muutosta lääninhallituksesta. Hautaoikeus voidaan myös palauttaa hautaoikeuden luovuttajalle ennen sen umpeutumista. Kun hautaoikeus umpeutuu, se voidaan uusia vähintään 15 vuodeksi ja enintään 50 vuodeksi kerralla. Kukin vastuutaho määrittää omat ehtonsa hautaoikeuden uusimiselle. Uusimisesta veloitettavasta maksusta päättää kirkko- tai kunnanvaltuusto. Hautaoikeuden hal-

tijalla on oikeus päättää, ketkä saavat tulla haudatuiksi hautapaikkaan, riippumatta sukulais- tai muusta suhteesta. Hautaoikeuden haltijalla on myös useimmiten oikeus tulla itse haudatuksi hautapaikkaan. Sellaisen henkilön hautaaminen hautapaikkaan, joka ei ollut ainoa hautaoikeuden haltija, edellyttää kaikkien kyseiseen hautapaikkaan kuuluvan hautaoikeuden haltijoiden suostumusta. Mikäli hautaoikeuden haltijat eivät pääse yhteisymmärrykseen, hautaoikeuden luovuttaja (vastuutaho) päättää, voidaan-ko vainaja haudata hautapaikkaan. Vastuutahon päätöksestä voi valittaa.

HAUTAPAikkojen tyyppit

Ruotsissa on tarjolla erilaisia hautapaikkoja. Kaikki hautaustoimesta vastaavat tahot eivät tarjoa kaikkia vaihtoehtoja. Saatavilla olevat vaihtoehdot riippuvat muun muassa seurakuntalaisten esittämästä kysynnästä. Eri vastuutahoilla voi olla paikalliset nimitykset ja kuvaukset hautapaikkojen eri tyypeille.

On olemassa hautapaikkoja, joihin kuuluu hautaoikeus, joihin kuuluu rajoitettu hautaoikeus sekä joihin ei kuulu lainkaan hautaoikeutta. Seuraaviin hautapaikkoihin **kuuluu hautaoikeus: arkkuhautapaikat**, joissa on tilaa yhdelle tai useammalle arkulle (tai uurnalle), sekä *uurnahautapaikat*, joissa on tilaa yhdelle tai useammalle uurnalle. Hautaoikeuteen sisältyy oikeus hautapaikan koristelemiseen sekä hautakiven tai muun kiinteän hautamuistomerkin asentamiseen vastuutahon hyväksynnän jälkeen. Hautakiven asentaminen on vapaaehtoista. Hautaoikeuden haltija voi asettaa hautapaikalle kukkia ja kynttilöitä, vaikka hautakiveä ei olisi. Hautamuistomerkin maksaa hautaoikeuden haltija, ja se on hänen omaisuuttaan. Hautaoikeuden haltija on velvollinen huolehtimaan hautapaikan asianmukaisesta ja arvokkuutta osoittavasta ylläpidosta. Tähän sisältyy haudan hoidon lisäksi (katso luku *Hautojen hoito*) myös sen varmistaminen, ettei hautamuistomerkki vaaranna turvallisuutta hautapaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Hautaoikeuden haltijan on ryhdyttävä omalla kustannuksellaan toimenpiteisiin varmistaakseen, ettei hautamuistomerkki muodosta turvallisuusriskiä. Mikäli ilmenee ehkäistäviä vahinkoja, vastuutaho ryhtyy heti toimenpiteisiin. Niistä on ilmoitettava hautaoikeuden haltijalle viipymättä. Hautaoikeuden haltija maksaa yleensä hautamuistomerkin edellyttämät toimenpiteet.

Hautapaikka, johon kuuluu **rajoitettu hautaoikeus**, tarkoittaa, että hautaoikeuden haltijan oikeutta päättää hautamuistomerkin ulkonäöstä ja ominaisuuksista sekä hautapaikan yleisestä koristelusta ja ylläpidosta on rajoitettu. Hautaoikeuden luovuttaja päättää rajoittamisesta. Hautaoikeuden luovuttaja vastaa haudan hoidosta osana hautaoikeuden haltijalle tarjoamaansa palvelua.

Hautaoikeuden luovuttaja veloittaa palvelusta maksun hautapaikan luovuttamisen yhteydessä. Tämä koskee *tuhkahautapaikkaa sekä hautapaikkaa uurnaholvissa* sisätiloissa ja *urnamuurissa* ulkona. Uurnahautapaikassa voi olla tilaa yhdelle tai useammalle uurnalle.

Seuraavat hautapaikat **eivät edellytä hautaoikeutta**: *tuhkahautauslehto, muistolehto ja arkkumuistolehto*, joissa haudat sijaitsevat yhteisellä alueella. Näiden alueiden hoidosta ja ylläpidosta huolehtii hautaustoimesta vastaava taho. Omaisille tarjotaan yleensä mahdollisuus osallistua tuhkan hautaamiseen tuhkahautauslehtoon. Vastuutaho voi tilauksesta asettaa tuhkahautauslehtoon muistolaatan, jossa lukee vainajan nimi. Nimilaatan maksaa yleensä kuolinpesä tai omaiset. Muistolehto ja arkkumuistolehto ovat anonyymeja hautausmaa-alueita, missä hautaan laskeminen tai tuhkan sirotteleminen tapahtuu hautausmaahenkilökunnan toimesta ilman omaisten läsnäoloa. Sekä tuhkahautauslehdossa että muistolehdossa on erillinen, kaikille omaisille yhteinen alue kukille, kynttilöille ja muille koristeille.

HAUTOJEN HOITO

Sen lisäksi, että hautaoikeuden haltija vastaa kiinteistä hautamuistomerkeistä, kuten hautakivistä, hän on myös velvollinen huolehtimaan hautapaikan asianmukaisesta ja arvokkuutta osoittavasta hoidosta.

Hautaoikeuden haltijan on huolehdittava hautapaikan asianmukaisesta ja arvokkuutta osoittavasta hoidosta.

HAUTAUSLAIN 7 LUKU 3 §

Tämä koskee hautapaikkoja, joihin kuuluu hautaoikeus, eli arkkuhautapaikkoja ja uurnahautapaikkoja. Haudan hoitoon kuuluu yleensä kasvien istuttaminen, rikkaruohojen kitkeminen, kukkien kasteleminen ja kuihtuneiden kukkien poistaminen, kukkapenkkiä ja hautakiveä ympäröivän ruohon puhdistaminen roskista tai rikkaruohojen kitkeminen sorasta, mikäli kyseessä on sorapintainen hauta. Hautaoikeuden haltija voi huolehtia haudan hoidosta henkilökohtaisesti tai ostaa palvelun esimerkiksi seurakunnalta. Useimmissa seurakunnissa/pastoraateissa on mahdollista tehdä sopimus haudan hoidosta. Hautaoikeuden haltijalta veloitettava hinta riippuu hoidon laajuudesta ja vaihtelee eri seurakunnissa/pastoraateissa. Hautauslaissa ei säädetä haudan hoitamista koskevista sopimuksista. Hautaoikeuden haltijan on tehtävä oma arvionsa sekä verrattava palvelun hintaa sen laatuun. Mikäli hautaoikeuden haltija huolehtii haudan hoidosta itse ja hautaustoimesta vastaava taho havaitsee, että haudan hoito on selvästi laiminlyöty, vastuutaho voi päättää hautaoikeuden epäämisestä, jolloin hautaoikeus palautuu vastuutaholle.

Tuhkaus

Hautauslain mukaan vain yleisen hautausmaan haltija tai seurakunta voi perustaa krematorioita ja vastata niiden toiminnasta.

Ruumis tuhkataan mahdollisimman pian hautausmenojen jälkeen. Ennen tuhkausta on pyydettävä tuhkaustodistus Verovirastosta. Hautaustoimisto auttaa usein omaisia tässä asiassa. Koska ruumiissa käynnistyy hajoamisprosessi, on tärkeää – myös ruumista käsittelevien henkilöiden kannalta – että tuhkaus tapahtuu mahdollisimman lyhyen ajan kuluessa.

Vainajan ruumis [...] on tuhkattava tai laskettava hautaan viipymättä, viimeistään kuukauden kuluessa kuolemasta. Verovirasto voi kuitenkin myöntää lykkäystä tuhkaukselle tai hautaan laskemiselle, mikäli siihen on erityinen syy.

HAUTAUSLAIN 5 LUKU 10 §

Omaisten on mahdollista olla paikan päällä, kun ruumis tuhkataan. Lisätietoa saa krematoriosta.

Tuhkauksen jälkeen tuhkasta erotellaan yli kolmen millimetrin suuruiset mahdolliset metalliosat, jotka toimitetaan kierrätykseen. Tällaisia metalliosia voivat olla esimerkiksi vainajan kehoon asennetut implantit ja arkun helat. Koska ei voida taata, että vainajan ylle jätetyt korut päätyvät uurnaan yhdessä tuhkan kanssa, omaisten on suositeltavaa riisua korut ennen kuin ruumis asetetaan arkuun. Korut voidaan haluttaessa asettaa uurnaan ennen urnan kannen sulkeamista. Järjestelyistä on ilmoitettava krematorion henkilökunnalle hyvissä ajoin, jotta he tietävät, miten toimia.

Hautapaikan tyypistä riippuen tuhka voidaan asettaa urnan sijaan pussiin tai laatikkoon. Omaiset voivat itse noutaa tuhkan tietyin ehdoin.

Tuhkauksen jälkeen tuhka voidaan luovuttaa yksityishenkilölle ainoastaan siinä tapauksessa, että tämä aikoo
– siirtää tuhkan hautausmaalle, joka ei sijaitse krematorion yhteydessä
– haudata tuhkan muualle kuin hautausmaalle
– kuljettaa tuhkan Ruotsin ulkopuolelle.

HAUTAUSLAIN 5 LUKU 10 §

Hautaan laskeminen

Koska ruumiissa käynnistyy hajoamisprosessi, on tärkeää – myös kunnioituksesta vainajaa kohtaan – että hautaan laskeminen tapahtuu mahdollisimman lyhyen ajan kuluessa.

Vainajan ruumis [...] on tuhkattava tai laskettava hautaan viipymättä, viimeistään kuukauden kuluessa kuolemasta. Verovirasto voi kuitenkin myöntää lykkäystä tuhkaukselle tai hautaan laskemiselle, mikäli siihen on erityinen syy.

HAUTAUSLAIN 5 LUKU 10 §

Ennen hautaan laskemista on pyydettävä hautaustodistus Verovirastosta. Hautaustoimisto voi auttaa omaisia todistuksen anomisessa. Mikäli omaiset ovat saaneet tuhkaustodistuksen, se koskee myös uurnan tai tuhkan hautaan laskemista.

Hautauslaissa määritetään, mitä hautaan laskemisella tarkoitetaan.

... hautaaminen: ruumiin tai tuhkan hautaaminen määrättyyn hautapaikkaan tai yhteiselle alueelle, jossa ei ole määrättyjä hautapaikkoja, tai tuhkan sirottelu muistolehtoon tai muuhun paikkaan kuin hautausmaalle.

HAUTAUSLAIN 1 LUKU 1 §

Pääsääntönä on, että hautaan laskeminen tapahtuu hautausmaalla. Lääninhallituksen luvalla tuhka on myös mahdollista sirotella muualle.

Ruumis tai tuhka voidaan haudata vain yleiselle tai yksityiselle hautausmaalle. Hallitus voi kuitenkin asettaa säädöksiä, jotka sallivat poikkeavan menettelyn tuhkan hautaamisen suhteen. Lääninhallitus ilmoittaa tätä koskevista päätöksistä.

HAUTAUSLAIN 5 LUKU 5 §

Tuhka on haudattava vuoden kuluessa tuhkauksesta. Mikäli tuhka on kuljetettu Ruotsiin ulkomailta, se on haudattava viimeistään vuoden kuluessa maahan saapumisesta.

Omaisten on halutessaan mahdollista laskea uurna tai arkku hautaan itse. Siitä on sovittava hautaustoimesta vastaavan tahon kanssa etukäteen. Turvallisuussyistä ei ole kuitenkaan sallittua, että omaiset kaivavat ja täyttävät arkkuhaudan itse. He voivat kuitenkin olla läsnä, kun hauta täytetään, tai osallistua sen täyttämiseen.

TUHKAN SIROTTELU MAAHAN TAI VETEEN

Hautauslain mukaan tuhka on mahdollista sirotella maahan tai veteen lääninhallituksen luvalla. Lääninhallitus määrittää tuhkan sirotteluun koskevat ehdot omalla vastualueellaan. Omaisten on valittava tuhkan sirotteluun soveltuva paikka, ja tuhkaa on käsiteltävä asianmukaisella arvokkuudella.

Lupa-anomusta ei voi tehdä etukäteen, vaan lupaa voi hakea vasta kuolemantapauksen jälkeen. Vainajan tuhkan sirotteluun koskeva hakemus voidaan tehdä sähköisesti osoitteessa *www.lansstyrelsen.se*.

Tuhkan sirotteluun luvan saaneen henkilön on toimitettava lääninhallitukselle sen asettamassa määräajassa todistus siitä, että tuhka on siroteltu luvan mukaisesti.

Seuraavat lääninhallitukset käsittelevät tuhkan sirotteluun koskevat hakemukset: Skåne, Itä-Götanmaa, Länsi-Götanmaa, Tukholma, Taalainmaa, Västernorrland ja Norrbotten.

Hautaustoiminnan valvonta

Lääninhallitus vastaa hautaustoiminnan valvonnasta Ruotsissa riippumatta siitä, toimiiko hautaustoimesta vastaavana tahona seurakunta vai kunta. Hautaustoimintaa koskevat toiveet ja palautteet voidaan osoittaa lääninhallituksen ohella hautausasiamiehelle, seurakunnalle tai kunnalle sen mukaan, mikä taho toimii alueella hautaustoimesta vastaavana tahona.

LÄÄNINHALLITUS

Lääninhallitukselle on asetettu hautauslaissa monia tehtäviä. Yksityishenkilöt, jotka haluavat tehdä hautaustoiminnasta valituksen tai esittää siihen liittyviä kysymyksiä, voivat ottaa yhteyttä lääninhallitukseen puhelimitse tai kirjallisesti. Yhteydenotot voivat käsitellä esimerkiksi hautausmaksua tai hautaustoimesta vastaavan tahon toimintaa. Hautauslain mukaan lääninhallitus käsittelee myös vastuutahon yksittäisistä päätöksistä tehdyt muutoksenhakupyynnöt. Sen lisäksi, että lääninhallitus käsittelee hautaustoimintaa koskevat valitukset ja muutoksenhakupyynnöt, se käsittelee myös tuhkan sirotteluä koskevat hakemukset; katso luku *Tuhkan sirottelu maahan tai veteen*.

HAUTAUSASIAMIES

Kun hautaustoimesta vastaavana tahona toimii seurakunta, lääninhallitus nimittää yhden tai useamman hautausasiamiehen valvomaan, miten seurakunta huomioi Ruotsin kirkkoon kuulumattomien henkilöiden edut.

HAUTAUSLAIN 10 LUKU 2 § ENSIMMÄINEN KOHTA

Valvontatehtävien ja hakemusten käsittelyn lisäksi lääninhallitus nimittää hautausasiamiehet. Hautausasiamiesten tehtävänä on valvoa sitä, miten seurakunnat ottavat huomioon Ruotsin kirkkoon kuulumattomien henkilöiden edut. Hautausasiamiehet toimivat lääninhallituksen jatkeena kirkollisten vastuutahojen valvonnassa. Lääninhallitus nimittää yhden tai useamman hautausasiamiehen kaikilla paikkakunnilla, joissa kunta ei toimi hautaustoimesta vastaavana tahona. Lääninhallitukselta ja hautaustoimesta vastaavalta taholta saa lisätietoa siitä, kuka toimii kunnan hautausasiamiehenä.

Hautausasiamies tiedottaa Ruotsin kirkon ulkopuolisille henkilöille roolistaan sekä pitää yhteyttä muiden uskonyhteisöjen edustajiin. Hän selvittää heidän toiveensa koskien hautaustoimintaa sekä välittää ne vastuutaholle. Tämä koskee myös tunnuksettomien tilojen järjestämistä.

Hautausasiamiehellä on myös pääsy seurakunnan kaikkiin hautaustoimintaa koskeviin asiakirjoihin, ja hänelle on ilmoitettava, miten hautausmaksut käytetään. Hautausmaksuja on sallittua käyttää ainoastaan hautaustoimintaan.

Hautausasiamies varmistaa myös, että kristilliseen uskonyhteisöön kuulumattomille henkilöille järjestetään erityinen hautapaikka kohtuulliselta maantieteelliseltä etäisyydeltä. Hautaustoimesta vastaava taho (seurakunta/pastoraatti tai kunta) vastaa erityisten hautapaikkojen järjestämisestä.

Muistilista omaisille

OMAISET TAI MUUT LÄHEISET VOIVAT:

- Kuljettaa vainajan ruumiin sairaalasta hautausoimesta vastaavan tahon tiloihin tai hautausmaalle
- Säilyttää vainajan ruumista kotona arkkuun asettamiseen, hautausmenoihin tai hautaan laskemiseen asti
- Valita tai valmistaa arkun ja/tai uurnan; arkun ja/tai uurnan valmistamisesta itse on sovittava vastuutahon kanssa
- Huolehtia arkkuvaatteista ja ruumiin asettamisesta arkkuun
- Asettaa arkkuun kirjeitä tai pieniä esineitä (sovittava etukäteen vastuutahon kanssa)
- Valita kirkon, kappelin tai muun tilan hautajaisjumalanpalvelusta tai muuta hyvästelytilaisuutta varten
- Laatia kuolinilmoituksen
- Päättää hautausmenojen yksityiskohdista (useimmiten yhdessä papin tai muun hautajaiset toimittavan henkilön kanssa)
- Järjestää muistotilaisuuden
- Koristella arkun ja hyvästelytilaisuuteen valitun tilan
- Käyttää omaa arkkupeitettä
- Huolehtia arkun tai uurnan kuljettamisesta ja kantamisesta
- Olla läsnä tuhkauksen aikana
- Laskea arkun tai uurnan hautaan
- Sirotella tuhkan muualle kuin hautausmaalle (lääninhallituksen luvalla)
- Valita tai valmistaa hautakiven tai muun hautamuistomerkin; asentaminen edellyttää vastuutahon lupaa
- Koristella hautapaikan

OMAISTEN TAI MUIDEN LÄHEISTEN EI OLE SALLITTUA:

- Säilyttää tuhkaa kotona
- Jakaa tuhkaa osiin (Lääninhallitus voi myöntää luvan tuhkan jakamiseen erittäin painavasta syystä.)
- Avata hautasijaa yleisellä hautausmaalla
- Haudata ruumista ilman Veroviraston myöntämää hautaustodistusta
- Haudata ruumista ilman hautaoikeuden haltijan lupaa
- Haudata tai sirotella tuhkaa muistolehtoon
- Sirotella tai haudata tuhkaa muualle kuin hautausmaalle ilman lääninhallituksen lupaa
- Siirtää haudattua ruumista tai tuhkaa (Vastuutaho, jonka hallintoalueelle ruumis/tuhka on haudattu, voi myöntää luvan ruumiin/tuhkan siirtämiseen erittäin painavasta syystä.)

Sanasto ja hakemisto

ARKKU: Arkkua käytetään sekä arkku-
hautauksessa että tuhkauksessa. *Katso sivu 10.*

ARKUN TAI UURNAN SIIRTÄMINEN: Arkkua
tai urnaa ei ole sallittua siirtää hautaami-
sen jälkeen, ellei siihen ole erityistä syytä.
Anomuksen käsittelee se vastuutaho, jonka
hallintoalueelle arkku tai urna on haudattu.
Mikäli anomus hylätään, päätöksestä voi teh-
dä valituksen lääninhallitukseen.

ARKKUPEITE: Tekstiili, joka asetetaan arkun
päälle. Yleensä se peittää arkun kokonaan,
mutta myös pienempää peitettä on mah-
dollista käyttää. Arkkupeitettä käytetään
kukkien sijaan. Arkkupeitteen saa käyttöön
seurakunnalta, mutta myös omaa arkku-
peitettä on mahdollista käyttää.

ARKKUVAATTEET: Vaatteet, jotka vainajalle
puetaan ennen arkkuun asettamista. Omaiset
päättävät ja valitsevat, mihin vaatteisiin vainaja
puetaan. Luonnonmateriaalit ovat suositeltavia.

ERITYINEN HAUTAPAIKKA: Tarkoitettu
niille, jotka eivät kuulu mihinkään kristilliseen
uskonyhteisöön. Tähän kuuluvat esimerkiksi
juutalaisten ja muslimien hautausmaat.

HAUDAN HOITO: Hautapaikan hoito. Hauta-
oikeuden haltija on velvollinen huolehtimaan
hautapaikan – arkkuhautapaikan tai urna-
hautapaikan – asianmukaisesta ylläpidosta.
Hautaoikeuden haltija voi vastata haudan
hoidosta itse tai ostaa sen palveluna esimer-
kiksi seurakunnalta. *Katso sivu 17.*

HAUTAIOKEUS: Oikeus tiettyyn hautapaika-
kaan. On olemassa hautapaikkoja, joihin
kuuluu hautaoikeus, joihin kuuluu rajoitettu

hautaoikeus sekä joihin ei kuulu lainkaan
hautaoikeutta. Hautaoikeudesta seuraa sekä
oikeuksia että velvollisuuksia. *Katso sivu 14.*

HAUTAKIVI: Hautakivi tai muu hautamuis-
tomerkki on vapaaehtoinen. Sille on saatava
vastuutahon hyväksyntä ennen asentamista.
Mikäli pyyntö hylätään, päätöksestä voi tehdä
valituksen lääninhallitukseen. Arkkuhautapaikalle
tai urnahautapaikalle (tämä tarkoittaa hauta-
paikkoja, joihin kuuluu hautaoikeus) pystytetyt
hautamuistomerkit ovat hautaoikeuden haltijan
omaisuutta, ja tämän on huolehdittava, että
hautamuistomerkit asennetaan turvallisesti.

HAUTAAN LASKEMINEN: Ruumis on las-
kettava hautaan viipymättä, viimeistään
kuukauden kuluessa kuolemasta. Tuhka on
laskettava hautaan viipymättä, viimeistään
vuoden kuluessa tuhkauksesta. *Katso sivu 19.*

HAUTARAUHA: Hautarauhasta ei säädetä
erikseen hautauslaissa. Hautarauhan kun-
nioittamisella tarkoitetaan ruumiin tai tuhkan
siirtämisen sallimisen rajoittamista. Rikos-
laissa määritetään hautarauhan rikkomukset
sekä niistä seuraavat rangaistukset.

HAUTAUSMAKSU: *Katso sivu 6.*

HAUTAUSMENOT: *Katso sivu 11.*

HAUTAUSTOIMESTA VASTAAVA TAHO:
Katso "vastuutaho".

HAUTAUSASIAMIES: *Katso sivu 21.*

HAUTAIOKEUDEN LUOVUTTAJA: Luovuttaa
hautaoikeuden. Kyseessä on tavallisesti vastuu-
taho, mutta hautaoikeuden voi luovuttaa

myös yleisen hautausmaan ylläpidosta vastaava seurakunta, vaikka se ei olisi hautaus-toimesta vastaava taho.

HAUTAUSMAA: Yleiset ja yksityiset hautausmaat ovat alueita, jotka on tarkoitettu vainajien ruumiiden tai tuhkien säilyttämiseen. Yleisten ja yksityisten hautausmaiden ero on, että yleiset hautausmaat kuuluvat seurakunnille tai kunnille, kun taas yksityiset hautausmaat kuuluvat säätiöille tai muille uskonyhteisöille. Kaikilla, jotka ovat kirjoilla vastuutahon hallinto-alueella, on oikeus tulla haudatuksi yleiselle hautausmaalle. Tämä ei koske yksityisiä hautausmaita. Hautausmaata ja kirkko- maata käytetään usein synonyymeinä.

KANTAJAT: Kantajia tarvitaan arkun siirtämiseen hautausmenojen aikana. Mikäli hautajaisjumalanpalvelus päätetään ulkona hautausmaalla, arkun kantaminen haudalle saattokulkuessa on osa jumalanpalvelusta. Se sisältyy kirkollismaksuun ja on siten maksuton Ruotsin kirkkoon kuuluville. *Katso sivu 12.*

KIRKOLLISMAKSU: Kirkollismaksua maksavat kaikki Ruotsin kirkon jäsenet. Kirkollismaksu kattaa papin toimittaman hautajaisjumalanpalveluksen sekä kanttorin, arkunkantajien ja suntion palvelut. *Katso sivu 11.*

KUOLINILMOITUS: Kuolinilmoituksen laatiminen on vapaaehtoista. Omaiset päättävät itse ilmoituksen koosta ja sisällöstä. Kuolinilmoitukseen voi lisätä itselle tärkeän symbolin, mutta myös rajoituksia on. Toiveista on hyvä keskustella hautaus toimiston kanssa.

KUOLINPESÄ: Juridinen käsite. Kuolinpesän muodostavat vainajan omaisuus ja velat. Kuolinpesästä maksetaan ne hautaamiseen liittyvät kustannukset, joita hautausmaksu ei kata. Mikäli kuolinpesän varat eivät riitä, kunta voi myöntää taloudellisen avustuksen.

KULJETUSKUSTANNUKSET: Kuljetuskustannuksiin lukeutuvat kustannukset, jotka kuolinpesä maksaa, sekä kustannukset, jotka katetaan hautausmaksulla. Kuolinpesä maksaa arkkuun lasketun ruumiin kuljettamisen sairaalasta, sairaskodista tai yksityisasunnosta niihin tiloihin, joissa vastuu ruumiista siirtyy vastuutaholle. Kyseessä voi olla kirkko, kapeli, seurakunnan tilat tai krematorio. Arkun kuljettaminen säilytystiloista vastuutahon hallintoalueella sijaitsevaan hautapaikkaan sisältyy hautausmaksuun. Kuljetus erityiseen hautapaikkaan tai krematorioon sisältyy hautausmaksuun myös siinä tapauksessa, että ne sijaitsevat vastuutahon hallintoalueen ulkopuolella. *Katso sivu 7.*

MATKAANSAATTO: Matkaansaatto ei ole yksiselitteinen käsite. Sen merkitys voi vaihdella paikkakunnittain, mutta yleisesti sillä viitataan kaikkiin toimiin, jotka liittyvät ruumiin asettamiseen arkkuun sekä arkun kuljettamiseen hautausmenoja, hautaan laskemista tai tuhkausta varten. Matkaansaatto voi sisältää seuraavat vaiheet: vainajan pukeminen ja asettaminen arkkuun sekä arkun kuljettaminen tiloihin, jotka on varattu ruumiin säilyttämistä ja vainajan näyttöä varten.

MUISTOESINEET: Arkkuun ja uurna on sallittua asettaa muistoesineitä. Kiellettyjä ovat esineet, joita voidaan pitää vaarallisina ympäristölle tai jotka voivat vahingoittaa tiloja tai välineitä tai arkkuja käsitteleviä henkilöitä. Uurna voi asettaa korun ennen kuin urnan kansi suljetaan. Järjestelyistä on sovittava krematorion henkilökunnan kanssa hyvissä ajoin, jotta he tietävät, miten toimia.

MUISTOLEHTO: Yhteinen hautapaikka, johon ei kuulu hautaoikeutta. Muistolehto on tarkoitettu tuhkan hautaamisesta tai sirottelua varten. Koska muistolehto on anonyymi, omaiset eivät voi olla paikan päällä, kun tuhka

lasketaan hautaan. Haudattujen nimet eivät ole esillä, mutta muistolehdossa on yhteinen alue leikkokukkien ja kynttilöiden jättämiselle. *Katso sivu 17.*

MUISTOTILAISSUUS: Muistotilaisuus järjestetään omaisten toimesta, ja se pidetään useimmiten hautausmenojen jälkeen.

PERHEHAUTA: Perhehauta ei ole juridinen käsite, vaan yleisesti käytetty ilmaisu suvun hallussa olevalle hautapaikalle, johon on haudattu useita vainajia.

RUUMIS: Vainajan keho. Ruumis voidaan laskea arkkuhautaan tai tuhkata.

SAATTOKULKUE: *katso kohta Kantajat.*

SIVIILIHAUTAJAISET: Hautausmenot, joissa ei noudateta Ruotsin kirkon kirkkojärjestystä tai minkään muun uskon yhteisön sääddöksiä. *Katso sivu 13.*

SIVIILIHAUTAJAISTEN TOIMITTAJA: Jotkin kunnat ja hautaustoimistot voivat järjestää siviilihautajaisiin hautajaisten toimittajan. Siviilihautajaisten toimittajana voi toimia myös vainajan omainen tai ystävä, eikä tehtävä vaadi valtuutusta. *Katso sivu 13.*

TUHKA: Tuhkauksen jäänteet, kun ruumis poltetaan arkussaan. Tuhka voidaan haudata uurnahautapaikkaan, tuhkahautausmaalle tai tuhkahautauslehtoon, uurnaholviin tai uurnamuuriin tai haudata tai sirotella muistolehtoon tai sirotella maahan tai veteen lääninhallituksen luvalla.

TUHKAHAUTAUSMAA: Hautausmaa tuhkille/ uurnille. Tuhkahautausmaalta on mahdollista saada yhteinen hautasija puolisoille/kumpaneille/sukulaisille. Hautapaikkaan kuuluu rajoitettu hautaoikeus. Rajoitus koskee

hautamuistomerkin ulkoasua ja ominaisuuksia sekä hautapaikan koristelua ja yleistä ylläpitoa. Käsite ei ole yksiselitteinen, ja paikalliset merkityserot ovat mahdollisia. *Katso sivu 16.*

TUHKAUS: Tuhkaus tulee latinan sanasta cremare, joka tarkoittaa polttamista. Ruumis poltetaan krematoriossa viimeistään kuukauden kuluessa kuolemasta. *Katso sivu 18.*

TUHKAHAUTAUSLEHTO: Tuhkan hautaamiseen tarkoitettu yhteinen hautausalue, jossa on yhteinen paikka vainajien nimille ja hautakoristeille. Omaiset voivat olla läsnä, kun tuhka haudataan. Hautapaikka tuhkahautauslehdossa luovutetaan tavallisesti ilman hautaoikeutta. Käsite ei ole yksiselitteinen, ja paikalliset merkityserot ovat mahdollisia. *Katso sivu 17.*

URNAHOLVI: Sana uurnaholvi eli kolumbaario tulee kyyhkyslakkaa tarkoittavasta latinan sanasta. Sillä tarkoitetaan muuriin tai seinään rakennettua hautapaikkaa, jossa on pienet syvennykset uurnille. Uurnaholviin kuuluu rajoitettu hautaoikeus. *Katso sivu 16.*

URNAMUURI: *katso sivu 17.*

VAINAJAN PUKEMINEN: Vainajan valmistelu ja pukeminen arkkuvaatteisiin arkkuun asettamisen yhteydessä.

VASTUUTAHO: Vastaa hautaustoimesta tietyllä maantieteellisellä alueella. *Katso sivu 4.*

TILAT RUUMIIN SÄILYTTÄMISTÄ JA VAINAJAN NÄYTTÖÄ VARTEN: Näiden tilojen käyttö sisältyy hautausmaksuun. Vainajaa säilytetään arkussa mahdollisiin hautausmenoihin saakka. Säilytystilojen yhteydessä sijaitsee huone vainajan näyttöä varten. Sekä hautaustoimisto että vastuutaho voivat auttaa omia vainajan näytön järjestämisessä.

Tietoa hautaustoiminnasta on julkaisu kaikille, jotka haluavat tietää hautaamiseen liittyvistä käytännöistä Ruotsissa. Siinä kerrotaan, mitä hautaustoiminta on ja mitä hautausmaksuun sisältyy.

Julkaisun keskellä on liite *Toiveeni hautajaisten järjestämisestä*. Siihen voi kirjata omaisten työn helpottamiseksi, miten haluaa omat hautajaisensa järjestettävän.

Onko sinulla kysyttävää hautaamisesta?

Ota ensisijaisesti yhteyttä sen paikkakunnan vastuutahoon, jota asia koskee.

Yhteystiedot löydät seuraavista osoitteista:

www.svenskakyrkan.se (seurakuntahaku)

Asiat koskien paikkakuntia, joissa Ruotsin kirkon seurakunta tai pastoraatti toimii hautaustoimesta vastaavana tahona.

www.stockholm.se (stöd & familj/begravning & kyrkogårdar)

Tukholman kaupunkia koskevat asiat.

www.tranas.se (familj & omsorg/begravning & griftegårdar)

Tranåsin kuntaa koskevat asiat.

Ruotsin kirkon työnantajajärjestö on Ruotsin kirkon seurakuntien, pastoraattien ja hiippakuntien työnantaja- ja palvelujärjestö. Työnantajajärjestö tarjoaa hautaustoimintaan liittyvää neuvontaa ja tukea hautaustoimesta vastaavina tahoina toimiville seurakunnille ja pastoraateille.